Äldrenämnden

Protokoll nr 2 fört vid äldrenämndens sammanträde
tisdagen den 17 mars 2009 kl. 16.00 – 16.48

Justerat den 23 mars 2009

Ewa Samuelsson Leif Rönngren

Ordförande	Ewa Samuelsson (KD)	
Vice ordförande	Leif Rönngren (S)	
Ledamöter	Olle Andretzky (M)	
	Birgitta Holm (M)	
	Birgitta Breile (M)	
	Regina Kevius (M)	
	Helen Jäderlund Eckardt (FP)	
	Berit Kruse (S)	tom § 16
	Lars-Åke Henriksson (S)	
	Norma Aranda de Gutiérrez (S)	
	Margareta Johansson (V)	
	Eivor Karlsson (MP)	
Tjänstgörande ersättare	Kitty Ericsson (M)	
	Henry Holmström (S)	from § 17
Ersättare	Kitty Ericsson (M)	
	Tomas Tetzell (M)	
	EvaMargareta Nyhlén (M)	
	Margareta Björk (M)	
	Ralph Svalstedt (M)	
	Diana Wallhager (FP)	
	Carina Franke (KD)	
	Catarina Carbell (S)	
	Olle Palmborg (S)	
	Ulla-Liza Blom (S)	
	Berit Bornecrantz Dias (V)	
	Ann-Sofi Matthiesen (MP)	

Förhinder: Carolin Ludvigsson (M)

Närvarande tjänstemän: Gunnel Rohlin, Chatrin Engbo, Raili Karlsson, Marianne Hedenström, Staffan Halleskog, Lotta Burenius, Barbro Karlsson, Inger Lisslö, Eva Lindgren, Git Skog, Annika Jalap Hermanson samt borgarrådssekreteraren Patric Rylander och bitr. borgarrådssekreteraren Jessica Nyberg.

106 64 Stockholm
Swedenborgsgatan 20

§ 1 Närvarande

Noteras närvarande ledamöter och tjänstgörande ersättare.

§ 2 Val av justerare

Vice ordföranden Leif Rönngren (S) utses att tillsammans med ordföranden Ewa Samuelsson (KD) justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan av protokollsjustering

Anmäls att äldrenämndens protokoll 1/2009-02-10 justerats 2009-02-13.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Visning av kort film om Kultur för äldre (ca 5-7 minuter)

§ 5 Skrivelse av Margareta Johansson (V) m. fl. om seniorboende i Högdalen

Ärende
Föreligger ärende dnr: 105-372/2008

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar gemensamt med ledamöterna Olle Andretzky m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) yrkar bifall till gemensamt förslag till beslut samt anmäler därtill ett särskilt uttalande.

Beslutsgång
Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner majoritet för KD, M och FP yrkande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden besvarar skrivelsen med äldreförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) med hänvisning till gemensamt yrkande:

”Vi yrkar att

1. Äldrenämnden beslutar att bifalla skrivelsen
2. Därutöver vill vi framföra följande:

Vi beklagar att förvaltningen inte tar skrivelsens förslag på allvar och ger sin syn på behovet av seniorbostäder i Högdalens centrum. Förvaltningens svar handlar istället om omvandling av lägenheter i servicehus och vad staden hittills har gjort för att skapa tillgängliga lägenheter för äldre. Däremot ges inget svar på skrivelsens förslag om att i samverkan med berörda nämnder och styrelser bevaka att frågan om seniorbostäder i Högdalen utreds.

Frågan om seniorboendet i Högdalen är väckt av äldre Högdalsbor som ser behovet i sin egen stadsdel och förslaget har också behandlats i positiv anda av stadsdelsnämnden. Att det finns ett seniorboende i Rågsved innebär inte att det kan finnas behov även i Högdalen. Såväl kommunal som kommersiell service är betydligt mer utbyggd i Högdalen, vilket är av stor vikt för att ett seniorboende ska vara attraktivt och fylla sin funktion.

Det är oerhört viktigt att de äldres synpunkter på var man vill ha ett seniorboende/ trygghetsboende tas tillvara. Här finns nu en unik möjlighet att ta ett hus i anspråk, som inte har varit ett äldreboende, med ett centralt attraktivt läge.

I den mån det finns tomma äldreboenden i ett område, får det inte vara styrande för inrättandet av seniorboenden/trygghetsboenden. Där måste staden ta ett helhetsansvar genom sina olika bolag när det gäller framtida utnyttjande.”

Särskilt uttalande S, V och MP:
”Skrivelsen tar upp en mycket viktig frågeställning, nämligen hur de äldre som bor i trevåningshus utan hiss, utan möjlighet till att komma

ut skall kunna få tillgång till ett boende med hiss. Förslaget om att använda de gamla förvaltningslokalerna i Högdalen skulle kunna vara ett lyft både för de äldre och för ett centrum som börjat stagnera efter försäljning.

Vi socialdemokrater har tidigare tagit upp förslaget om en central samplaneringsgrupp med uppgift att matcha behov av olika standard och tillgänglighet mellan gruppen trångbodda barnfamiljer och gruppen äldre med svårigheter att kunna ta sig ut.

En försöksverksamhet under tre år skulle kunna ge positiva erfarenheter inför det fortsatta gemensamma arbetet med att göra Stockholm till den mest tillgängliga huvudstaden i världen.

Uppgifterna att det nu ombildats 1034 servicehuslägenheter till seniorboende är märkligt. Vi stoppade omvandlingarna under förra mandatperioden i full enighet politisk. Nu har omvandlingen tagit ny fart och dessutom ökat i takt.

Att detta tillåts göras utan att sittande majoritet inte gör någonting är ett stort valsvek gentemot alla de äldre som utlovades en servicehusplats vid behov. Att det dessutom återfinns resonemang om trygghetsbostäder och slutsatser kring denna boendeform är förvånande då det inte finns några politiska beslut kring denna boendeform, eller ens en definiering av vad trygghetsbostad innebär.

Vi har tidigare tagit upp kravet på en central bostadspolitisk referensgrupp som skall klargöra och följa arbetet med att definiera framtidens äldreboende. Vi ser inget hinder till att frågan om ett äldreboende i Högdalen utreds.”

§ 6 Remiss: Bo bra hela livet – betänkande från äldreboendedelegationen

Ärende
Föreligger ärende dnr: 106-36/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar gemensamt med ledamöterna Olle Andretzky m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) bifall till gemensamt förslag till beslut.

Vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) yrkar bifall till gemensamt förslag till beslut. Ledamoten Eivor Karlsson (MP) anmäler därtill ett särskilt uttalande.

Beslutsgång
Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner majoritet för KD, M och FP yrkande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar att:

1. I huvudsak anta äldreförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen,
2. Därutöver anföra:

”Äldrenämnden välkomnar äldreboendedelegationens förslag. Stockholms stad ligger långt framme i processen att inrätta trygghetsboenden för att svara mot efterfrågan på bostäder med service, möjlighet till gemenskap och god tillgänglighet. Studier visar att om äldre får tillgång till senior- eller trygghetsbostad kan behovet av särskilt boende med heldygnsomsorg minskas, något som är positivt främst för den äldre men också för samhället i form av minskade kostnader.

Äldreboendedelegationens förslag innebär ett välkommet försök att rensa i floran av begrepp på äldreboendeområdet. Ju fler begrepp, desto större risk för begreppsförvirring och felaktiga förväntningar på de olika boendeformerna.

Enligt delegationens förslag ska boendeformerna i framtiden indelas i tre grupper: ordinärt boende dit även seniorbostäder ska räknas, trygghetsboenden som inte är biståndsbedömda och har tillgång till service och gemenskap samt vård- och omsorgsboenden med heldygnsomsorg.

Om delegationens förslag blir lag innebär det att servicehusen behöver omdefinieras till vård- och omsorgsboenden, trygghetsboenden eller seniorboenden.

Servicehus har blivit en boendeform som färre efterfrågar, inte minst som ett resultat av att det ordinära bostadsbeståndet har blivit mer tillgänglighetsanpassat. Ändå har servicehus alltjämt en viktig roll att fylla i Stockholms stad som mellanboende och är en del i mångfalden av boende- och stödformer.

I närtid är vissa servicehus en resurs för tillskapande av trygghetsboenden. I Stockholms stads budget 2009 namnges fyra servicehus/äldreboenden som i ett första skede kan bli aktuella som trygghetsboenden: Rinkeby äldreboende/servicehus, Kastanjen i Hägersten-Liljeholmen, Långbroberg i Älvsjö och Väduren på

Norrmalm. Utöver detta har kommunstyrelsen beslutat om att ett trygghetsboende ska inrättas i f.d. Nälsta servicehus.

Innan servicehus kan omdefinieras och omvandlas krävs noggranna bedömningar av behov och efterfrågan i stadsdelsnämnden och äldreomsorgsregionen men framför allt i hela staden. Det är också viktigt att ta stor hänsyn till statusen på de boende och att de får den stöd och omsorg som de behöver och har rätt till, oavsett vad deras boende kallas.

Om Stockholms stad på sikt fullt ut omdefinierar servicehusen enligt äldreboendedelegationens förslag och den väntade nya lagstiftningen, måste trygghetsboendena och de kvarvarande servicehusens uppgift och funktion, liksom efterfrågebilden och ekonomin i de olika boendeformerna, noga utvärderas och följas upp innan så sker."

Reservation

Mot beslutet reserverar sig vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (V) med hänvisning till sitt gemensamma beslutsyrkande:

"Äldrenämnden beslutar i huvudsak i enlighet med förvaltningens förslag samt med vad som i övrigt anförs nedan:

Den politiska hanteringen av äldrebostadsdelegationens arbete har rört till det i planeringen av äldrebostäder inför framtiden. Trots att detta ärende endast är en remiss och att staden ännu inte definierat vad trygghetsboende är, så läggs servicehus ned på löpande band. I media har ansvarigt borgarråd talat om att ersättningen för alla nedlagda servicehus skall bli trygghetsboenden istället.

För att framtidens äldreboende skall bli tryggt och välfungerande så krävs det analys och genomarbetade planer. En central politisk referensgrupp för äldreboendeplaneringen behöver tillsättas för att dels reda ut begreppen och dels för att nära följa det arbete som idag sker dels via Micasa, dels via äldreförvaltningen och dels via de olika stadsdelsnämnderna. Skall detta arbete bli framgångsrikt behövs en central samordning och återkoppling.

När det i övrigt gäller stadens svar på "Bo bra hela livet (SOU 2008:113) så lyfter nämnden fram kommunstyrelsens pensionärsråds yttrande i sin helhet att anta som sitt eget och beslutar därmed i enlighet med detta.

Särskilt uttalande (MP):

"Den övergripande frågan i detta remissyttrande är:

Vad händer med servicehusen? Det ger inte utredningen något svar på. En svaghet.

Befolkningsgruppen 65 år och äldre ökar stadigt i antal i och med att den stora gruppen 40-talister går i pension. Antalet 65-79-åringar beräknas år 2015 ha ökat med ca 450 000 personer. Det medför ett behov av fler bostäder och boendemiljöer anpassade till äldre personer.

Därför invänder vi oss med kraft mot äldreförvaltningens skrivningar om att servicehusen ska omvandlas till trygghetsbostäder. Begreppet trygghetsbostäder ska ses som en extra resurs av boendeform som är lämplig för ensamma och otrygga äldre som med ålderns rätt och tilltagande krämpor har behov av viss service.

Trygghetsbostäder med lägre servicenivå är inte en acceptabel ersättning för servicehus. Och får inte heller tas som intäkt för att avveckla servicehus i syfte att minska kostnaderna för äldreomsorgen.

I likhet med kommunstyrelsens pensionärsråd, KPR vänder vi oss mot äldreboendedelegationens förslag som öppnar för att kommuner kan bestämma att kommunens trygghetsbostäder ska förmedlas till personer som t.ex. är 80 år och äldre. Med en sådan åldersgräns skulle fastigheter med trygghetsbostäder bli rena ålderdomshem. Så har vi inte uppfattat syftet med trygghetsbostäder.

Vi vill se beslut om lägsta ålder för trygghetsboende. Förslagsvis 67 år då man i andra sammanhang brukar benämnas ”äldre”. Detta kan vara en lämplig ålder att välja boende inför ålderdomen. I tjänsteutlåtandet står att hög ålder ***kan*** beaktas.

Tanken med trygghetsboende är att den enskilde ska känna sig trygg, det ska finnas gemenskapslokaler, närhet till servicecentra, goda kommunikationer, delaktighet i en gemenskap och tillgång till vårdpersonal.

Gemensamhetslokalerna skall subventioneras av kommunen och vara tillgängliga även för andra äldre i grannskapet. Sammantaget kan den här formen av trygghetsboende, med lämplig service, skjuta upp behovet av särskilt boende, men ersätter inte servicehusen.

I tjänsteutlåtandet står att trygghetsbostäder ska komplettera de ordinarie och de särskilda boendena. Detta måste närmare preciseras. Vi anser dessutom, liksom förvaltningen, att det eventuellt kan vara förenat med ett visst risktagande att överlåta till marknaden att tillgodose behovet av boenden anpassade till äldre.

Äldreboendedelegationen föreslår ett statligt bidrag till

hissinstallation och andra tillgänglighetsskapande åtgärder i flerbostadshus. Frågan är om ett sådant bidrag utgör tillräckliga incitament för fastighetsägare att installera hiss. Det krävs stora investeringar i förhållande till nyttan av en hiss som i många fall, kommer rätt få personer till del.

Konsekvensen kan bli lägenhetsarrest utan möjlighet till utevistelse. Därför är det viktigt att det finns olika boendeformer, däribland servicehus, som är lämpliga för personer med stigande ålder och olika grader av funktionsnedsättning.

I övrigt hänvisar vi till de kloka synpunkter som framförs i yttrandet från Kommunstyrelsens Pensionärsråd.

Vi ställer oss också bakom S och V:s förslag om att en central politisk referensgrupp för äldreboendeplaneringen behöver tillsättas. Detta för att reda ut begreppen kring boendefrågorna. Samt att det behövs en central samordning och återkoppling."

§ 7 Kultur för äldre – Ett samverkansprojekt mellan äldreförvaltningen och kulturförvaltningen

Ärende
Föreligger ärende dnr: 405-50/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens avrapportering av projektet Kultur för äldre.

Särskilt uttalande S, V och MP:

"Projektet Kultur i vården har uppskattats av deltagarna. Det är därför viktigt att Kultur i vården, som äldreförvaltningen också anser, permanentas och tillämpas i staden som helhet.

Utvärderingen visar att medvetenheten och delaktigheten hos medarbetarna inom äldreomsorgen varierar och därför måste insatser för kompetensutveckling prioriteras. Det är därför viktigt att

information, i god tid, går ut till berörda chefer och att dessa – liksom personalen – är engagerade och inser betydelsen av kultur för de äldre.

Solving Bohlin & Strömberg konstaterar vidare att det är viktigt att få med stadsdelsförvaltningarna i planering och ledning och att ledningen inom äldreomsorgen prioriterar kulturinsatser i högre grad än tidigare. Det kan inte nog understrykas, skriver Solving Bohlin & Strömberg, i hur stor grad enhetsledningens ledarskap och inställning påverkar resultatet av aktiviteterna."

§ 8 Försök med medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) i Stockholms stad 2008 - rapport

Ärende
Föreligger ärende dnr: 105-57/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner rapporten.

Särskilt uttalande S, V och MP:

"Det är intressant att uppföljningen så här långt visar att försök med MAR har inneburit att rehabiliteringsfrågorna kommit mer i fokus, vilket på sikt bör leda till bättre hälsa för de äldre.

I förvaltningens synpunkter och förslag finns ett stycke om att det finns behov av att utveckla rutiner och styrdokument för den rehabiliteringsverksamhet som ingår i stadens ansvarsområde. Detta är mycket angeläget och en förutsättning för att det skall kunna gå att följa upp och kontrollera verksamheten.
Sjukgymnaster och arbetsterapeuter har mycket kompetens att tillföra vårdens och omsorgens inriktning, så att det rehabiliterande arbetssättet genomsyrar allt arbete. Vi delar uppfattningen att staden bör ha ett likartat regelverk för MAS och MAR i hela staden och att rutiner för tillsyn av den rehabiliterande verksamheten upprättas när avtal tecknas med privata utförare."

§ 9 Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen, kvartal 4/2008

Ärende
Föreligger ärende dnr: 105-58/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut för fjärde kvartal 2008.

2. Äldrenämnden överlämnar stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut till kommunfullmäktige.

Särskilt uttalande S, V och MP:

”Vi efterlyser fortfarande den redovisning som vi efterfrågat som rör antalet överklaganden som går vidare i de rättsliga instanserna där individerna överklagar och får rätt.

Enligt bokslut för 2008 redovisar ett flertal stadsdelsnämnder oroväckande siffror i antalet överklaganden. En annan variabel som ökat lavinartat är antalet Lex Sara och Lex Maria anmälningar. Även dessa borde sammantaget redovisas till äldrenämnden.

Den fortsatta trenden med ett ökat antal beslut om särskilt boende som inte har verkställts inom tre månader är beklaglig, eftersom det visar att allt fler äldre inte får plats direkt i önskat boende. Långa kötider är negativt eftersom äldre som beviljas särskilt boende har mycket stora vårdbehov. När de väl får flytta till ett vård- och omsorgsboende är den genomsnittliga boendetiden relativt kort. Uppenbarligen har det så kallade valfrihetssystemet inte inneburit att fler äldre idag kan flytta till önskat boende i rimlig tid.

En av orsakerna till den uppkomna situationen är bristande ekonomiska resurser och nedläggning av flera särskilda boenden under mandatperioden. I ärendet framkommer inte vad som gör att man vill vänta i kösystemet. Här skulle det vara viktigt att få veta orsak. Vi vet att i till exempel Bromma köar äldre gärna till ett populärt kommunalt vård- och omsorgsboende i stadsdelen, vilket

kan förklara det stora antalet ej verkställda beslut i stadsdelsförvaltningen.

Det vore mycket angeläget med en närmare analys av vilka vård- och omsorgsboenden som de äldre köar till, för att undersöka om det är möjligt att till exempel utöka antalet platser i attraktiva boenden. Dessutom riskerar stadsdelsnämnderna vitesföreläggande, vilket dels får betraktas som onödig resursförbrukning och dels ger dåligt betyg för Stockholms stad.

Redovisningen av domar ger ett förbättrat underlag för kommunfullmäktiges tillsyn över äldreomsorgen. Ännu är det för tidigt att dra slutsatser men startläget är oroväckande. Mer än en femtedel av alla domar går mot nämndens beslut. Framförallt är det fyra stadsdelsnämnder som står för 80 procent av de fällande domarna, vilket bör föranleda en särskild analys. Andra intressanta siffror är att fällande domar som rör boende står för 80 procent av alla fällande domar samt att 30 procent av domarna som rör korttidsvården går emot nämnden."

§ 10 Remiss: Förslag med anledning av inventering av kulturstöd, föreningsstöd och lokalstöd inom Stockholms stad.

Ärende
Föreligger ärende dnr: 106-32/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar äldreförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsens kultur- och idrottsroteln som sitt svar på remissen "Förslag med anledning av inventering av kulturstöd, föreningsstöd och lokalstöd inom Stockholms stad".

§ 11 Skrivelse av Leif Rönngren (S) m.fl. angående pensionärsorganisationerna

Ärende
Föreligger ärende dnr: 420-349/2008

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar gemensamt med ledamöterna Olle Andretzky m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) yrkar bifall till gemensamt förslag till beslut.

Beslutsgång
Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner majoritet för KD, M och FP yrkande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden anser skrivelsen besvarad med äldreförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (V) med hänvisning till sitt gemensamma beslutsyrkande:

”Vi yrkar att äldrenämnden beslutar i enlighet med skrivelsen och anför därutöver följande:

Pensionärsorganisationerna gör ett mycket viktigt arbete för sina medlemmar, stadens äldre medborgare. Nämnden motsätter sig inte förvaltningens resonemang att de organisationer som erhåller verksamhetsbidrag är lika viktiga för målgruppen äldre. Tvärtom! Däremot är det en konstig anledning till att säga nej till att fördela ytterligare medel till de centrala pensionärsorganisationerna.

Då äldrenämnd och förvaltning gått med plus flera år i sträck anser vi att det finns ett ekonomiskt utrymme att fördela ytterligare medel enligt skrivelsen.

Tilläggas kan att socialdemokraterna i sin reservation till budget årligen lagt 1-2 miljoner kronor ytterligare utöver majoritetens budget att användas till de centrala pensionärsorganisationerna. Sett över mandatperioden handlar det om ca 6 miljoner kronor.”

§ 12 Ansökan från Somalian Women in Sweden (SWIS) om anslag för dagcenter för äldre kvinnor med somalisk bakgrund

Ärende
Föreligger ärende dnr: 420-34/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar att bevilja ett projektbidrag för år 2009-2010 till Somalian Women in Sweden (SWIS) om 400 000 kr.

Särskilt uttalande S, V och MP:

”I ärendet skriver äldreförvaltningen: ”Med beaktande av att det är år två i det tvååriga projektet är det viktigt att SWIS planerar hur verksamheten ska kunna fungera även framöver.”

Vi har svårt att se hur verksamheten ska kunna finansieras i framtiden om det inte finns offentliga medel. Dagverksamheten rör somaliska kvinnor som är särskilt utsatta på många sätt. Redan nu framkommer det i projektbeskrivningen att verksamheten skulle behöva en heltidsanställd föreståndare för verksamheten istället för halvtid. Detta för att kunna hålla ihop verksamheten och fullfölja målet att ha öppet fem dagar i veckan samt två lördagar i månaden. Ett annat mål är att kunna ta emot praktikanter etc., vilket kräver handledning av en föreståndare.

Ideella föreningars arbete med äldre är en viktig resurs för staden både ekonomiskt perspektiv och ur folkhälsoperspektiv.”

§ 13 Förslag till förändring av föreningen Blomsterfondens stadgar. Svar på remiss

Ärende
Föreligger ärende dnr: 106-44/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) anmäler gemensamt med ledamöterna Olle Andretzky m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) ett förslag till beslut och yrkar bifall till detta med instämmande av vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP).

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar att:

1. Delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Därutöver anföra:

”Flera av de förslag till förändringar i stadgarna som föreslås är bra för att verksamheten och styrelsearbetet skall fungera mer effektivt. Därav föreligger inga hinder till de föreslagna ändringarna med ett undantag. Om ändringen i nuvarande § 17 (§ 15 i förslaget) genomförs blir konsekvensen att föreningen härefter, utan att höra staden, kan ändra i nuvarande § 18 första stycket (§ 16 i förslaget) eller ta bort bestämmelsen helt och hållet. Den föreslagna ändringen kan således innebära att staden förlorar inflytande över den egendom som skänkts till föreningen och som hittills garanterats i stadgarna.

Med undantag från de ovan anförda förändringar tillstyrker Äldrenämnden att kommunfullmäktige godkänner föreningen Blomsterfondens förslag till nya stadgar.”

§ 14 Ansökan från Föreningen Klubb Draken om Projektstöd: Förstudie för ideella föreningen Klubb Draken

Ärende
Föreligger ärende dnr: 420-39/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar att avslå ansökan om ekonomiskt bidrag från Föreningen Klubb Draken.

§ 15 Äldreomsorgsinspektörernas årsrapport 2009 – avseende verksamhetsåret 2008

Ärende
Föreligger ärende dnr: 113-55/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) samt ledamöterna Olle Andretzky m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) anmäler ett särskilt uttalande.

Vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) anmäler ett särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens tjänsteutlåtande och äldreomsorgsinspektörernas årsrapport 2009 – avseende verksamhetsåret 2008.
2. Äldrenämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.
3. Rapporten delges alla stadsdelsnämnder.

Särskilt uttalande KD, M och FP:

”Äldreomsorgsinspektörerna väljer i årets rapport att lyfta fram ett antal goda exempel inom stadens äldreomsorg. Inspektörerna följer

också upp vad som har hänt med ett antal bra verksamheter som tidigare har granskats. Rapporten understryker ytterligare ledarskapets betydelse, något som framhölls redan i förra året. Tyvärr visar det sig att erfarenheterna från välfungerande verksamheter sällan har spridits och använts som förebilder för andra enheter.

Vi instämmer med kommunalstyrelsen pensionärsråd (KPR) när det skriver: ”Vi reagerar med förvåning på att de framgångsrika enheterna knappast har fått någon uppmärksamhet eller något erkännande inom sin stadsdelsnämnd eller på andra håll i staden. Alla behöver beröm och uppmuntran i sitt arbete, särskilt de många lågavlönade kvinnor som utför ett ofta tungt arbete i vår kommunala äldreomsorg. Att erfarenheter från de föredömliga exemplen inte sprids och tillgodogörs inom andra stadsdelar är ett beklagligt slöseri”.

Även om det finns en rad utvecklingsområden inom äldreomsorgen måste alla som är verksamma inom området, personal, tjänstemän och politiker, hjälpas åt att lyfta fram goda exempel. Det finns mängder med initiativ och eldsjälar som förtjänar uppmärksamhet. Tyvärr finns det också en tendens och tradition, från exempelvis media, att hellre ta fasta på svårigheter och problem än att fokusera initiativ som skulle kunna vara en lösning och bidra till en värdigare vardag för stadens äldre.

Stadsdelsnämnderna visar numera ett överskott för äldreomsorgen. Under tre år har majoriteten skjutit till 570 miljoner kronor att jämföras med de 76 miljoner kronor som äldreomsorgens resurser minskades med de tre sista åren av förra mandatperioden. Hemtjänstpengen har höjts med tolv procent på tre år, att jämföras med fem procent under hela förra mandatperioden.

Även om det i vissa enheter fortfarande kan vara svårt att få resurserna att räcka till är inte det inte i första hand mer pengar som äldreomsorgen behöver. Fokus måste i stället vara att utveckla ledarskapet, ta vara på goda exempel genom utvecklade arbetsformer samt en förbättrad biståndshandläggning genom bland annat ett nytt bedömningsinstrument som hjälper biståndshandläggarna att göra så likvärdiga bedömningar som möjligt.”

Särskilt uttalande S, V och MP:

”Ärendena talar sitt eget tydliga språk och behöver inte förtydligas ytterligare. Vi efterlyser nu en strategiskt plan för att komma tillrätta med de problem och brister som tas upp, liksom tidigare år, i 2008 års rapporter från äldreombudsman och äldreinspektörerna. Den borgerliga majoriteten har ett stort ansvar för att se till att en planering upprättas där det tydligt framgår vart problemen och

bristerna skall lösas. Av planen ska det framgå vem som ansvarar för vad och vilken åtgärd som skall till för att lösa de återkommande problemen ständigt redovisade i olika rapporter.”

§ 16 Äldreombudsmannens årsrapport 2009 – avseende verksamhetsåret 2008

Ärende
Föreligger ärende dnr: 113-48/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) samt ledamöterna Olle Andretzky m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) anmäler ett särskilt uttalande.

Vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamöterna Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) anmäler ett särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens tjänsteutlåtande och äldreombudsmannens årsrapport 2009 – avseende verksamhetsåret 2008.
2. Äldrenämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.
3. Rapporten delges alla stadsdelsnämnder.

Särskilt uttalande KD, M och FP:

”Äldreombudsmannen har en viktig uppgift att informera om stadens äldreomsorg och ge stöd och rådgivning till äldre och deras anhöriga. De äldres och närståendes synpunkter bidrar till att både förbättra och utveckla verksamheten.

Mycket i stadens äldreomsorg är bra, och det finns många goda exempel. Men det finns också områden som behöver utvecklas och förbättras. Det är inte acceptabelt att vi har en situation där äldre och deras närstående beskriver en tillvaro som inte upplevs som värdig eller trygg. I de beslut som fattas inom äldreomsorgen måste det tas stor hänsyn till den enskilde äldres behov och önskemål. Vi anser därför att äldreombudsmannen tar upp viktiga och angelägna utvecklingsområden som behöver beaktas av samtliga aktörer inom äldreomsorgen.

Äldreombudsmannen har under 2008 mottagit 1 682 synpunkter, vilket är en ökning jämfört med de två senaste åren. Ökningen behöver dock inte tolkas som ett tecken på sämre kvalitet. Ökningen kan mycket väl hänga samman med att äldreombudsmannen blivit mer känd bland de äldre, att tillgängligheten har förbättrats och att informationen fungerar bättre. Det kan också vara så att äldreomsorgen har hamnat mer i fokus i det offentliga samtalet under de senaste åren och att förväntningarna därför ökar. Att få framföra sina synpunkter är en viktig demokratifråga som också ökar den enskildes möjligheter till ett reellt inflytande.

De slutsatser som kan dras ur en välfungerande synpunkts- och klagomålshantering bidrar på ett betydelsefullt sätt till fortsatt diskussion och kvalitetsutveckling inom äldreomsorgen. Stadsgemensamma rutiner och verktyg skulle sannolikt leda till en utveckling av äldreomsorgen som bättre motsvarar medborgarnas behov och förväntningar."

Särskilt uttalande S, V och MP:

"Ärendena talar sitt eget tydliga språk och behöver inte förtydligas ytterligare. Vi efterlyser nu en strategiskt plan för att komma tillrätta med de problem och brister som tas upp, liksom tidigare år, i 2008 års rapporter från äldreombudsman och äldreinspektörerna. Den borgerliga majoriteten har ett stort ansvar för att se till att en planering upprättas där det tydligt framgår vart problemen och bristerna skall lösas. Av planen ska det framgå vem som ansvarar för vad och vilken åtgärd som skall till för att lösa de återkommande problemen ständigt redovisade i olika rapporter."

§ 17 I den äldres tjänst. Äldreassistent - ett framtidsyrke (SOU 2008: 126). Svar på remiss

Ärende

Föreligger ärende dnr: 106-29/2009. Erinran från Kommunal biläggs ärendet.

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar gemensamt med ledamöterna Olle Andretzky m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) bifall till förvaltningens förslag till beslut med instämmande av vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S).

Ledamoten Margareta Johansson (V) lämnar förslaget utan eget ställningstagande.

Ledamoten Eivor Karlsson (MP) anmäler eget förslag till beslut och yrkar bifall till detta.

Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) samt ledamöterna Olle Andretzky m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) anmäler ett särskilt uttalande.

Beslutsgång
Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner majoritet för KD, M, FP och S.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar äldreförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen ”Iden äldres tjänst. Äldreassistent – ett framtidsyrke” (SOU 2008:126).

Reservation

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Eivor Karlsson (MP) med hänvisning till eget beslutsyrkande:
”MP föreslår att äldrenämnden beslutar att avge följande remissyttrande:

I utredningen *I den äldres tjänst* har man valt att ensidigt vända sig till sakkunniga inom socialt arbete. Anställda inom äldreomsorgen arbetar i gränslandet mellan omsorg och vård och har att luta sig mot såväl Socialtjänstlagen som Hälso- och sjukvårdslagen.

Den personalgrupp som utredningens förslag berör är Sveriges största yrkeskår.
I olika sammanhang har påtalats att arbetsledare i omsorg och vård för äldre har alltför många underställda. Med ledaruppgiften att utveckla arbetsplatsen till en lärande organisation blir det än mer angeläget att varje arbetsledare har ett rimligt antal underställda.

En indelning i flera yrken är positiv. Det krävs dock att det finns utbildnings- och valideringsvägar *mellan* de olika omsorgs- och vårdyrkena så att karriärvägarna är öppna och att det inte skapas inlåsningseffekter.

En flexibel vuxenutbildning är grunden för en fungerande och kostnadseffektiv valideringsväg. Utredaren poängterar att det finns hinder för att kunna kompletta kunskaper inom vuxenutbildnings-systemet genom att personer med gymnasial utbildning inte prioriteras. Detta dilemma och eventuella finansieringsbehov för att

lösa detta måste vara åtgärdat när ett nationellt system införs så att alla kan delta i planerad utbildning/komplettering.

Vi delar utredarens framtidssyn att det blir en förskjutning av omsorgspersonalens arbetsuppgifter från service och omsorg mot omsorg och vård. Som ett led i det kvalitetshöjande arbetet bör tonvikten ligga på omvårdnad inte enbart omsorg.
Men service är självklart viktigt även i framtiden.

Det är bra med fler tydliga inriktningar på utbildningssidan. Det behövs fler yrkesbenämningar, t.ex. för arbete riktat mot omsorg för funktionsnedsatta.
Profylaktisk omvårdnad bör lyftas fram som ett specifikt område där kompetensen i äldreomsorgen bör höjas. En individanpassad omvårdnad där den äldres behov och resurser stöds för att främja det friska, behålla och återfå hälsa.

I utredningen belyses inte med tillräcklig tydlighet behovet av kunskap om rehabilitering och habilitering inom den kommunala äldreomsorgen. Detta är eftersatta områden och kunskapsnivån behöver lyftas generellt.

Utredningen har inte med tillräcklig tydlighet lyft fram validering av yrkeskompetens och risken finns att valideringen inte får en tillräcklig plattform för att utvecklas och få acceptans. Utvecklingen av Kravmärkt Yrkesroll inom Kommunförbundet Stockholms län har skapat en struktur som underlättar validering på arbetsplatsen.

Handledning och traineeprogram är av största vikt då många situationer förutsätter praktiskt kunnande och ett gott bemötande, vilket underlättas av arbetsplatsförlagd utbildning. Ett systematiskt och kvalitetshöjande arbete omfattar även etiska frågor utifrån en gemensam värdegrund. Detta arbete underlättas genom traineeprogram med handledare ute i verksamheter.

Förslaget till tidplan, fem år, är för kort tid. I samhället ökar antalet äldre personer och samtidigt är ålderstrukturen för anställda inom äldreomsorgen sådan att många pensionsavgångar kommer att ske under de kommande åren. Kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen kräver ofta vikarier. För att kommunerna ska kunna hålla kvalitet även under en utbildningsperiod måste även vikarier ha kunskaper motsvarande de som utredaren kräver. Detta är enligt vår bedömning inte möjligt att utföra under en femårsperiod.

Staten bör stå för alla merkostnader i ett genomförande av lagt förslag. Det betyder att finansieringen måste vara löst innan genomförandet kan starta.”

Särskilt uttalande KD, M och FP:

”Betänkandet är ett viktigt steg på vägen för att göra arbete inom omsorg och vård av äldre personer till ett framtidsyrke. Vi instämmer i utredarens förslag att en lägsta nivå för kompetens för personal som arbetar inom äldreomsorg behövs. Nivån ska vara nationellt likvärdig och formulerat i yrkeskrav. Omsorg blir det nya yrkets, äldreassistentens, huvudsakliga arbetsområde. Validering mot yrkeskraven blir en bra möjlighet för personer som arbetat länge inom äldreomsorgen att få sina kunskaper bekräftade med ett kompetensbevis.

Utredningen har också haft till uppgift att ta fram yrkesbenämningar för personal som arbetar inom kommunernas äldreomsorg. Det ser vi väldigt positivt på, eftersom yrkesbenämningar som är likvärdiga och erkända över hela landet ökar möjligheten till geografisk rörlighet samt till ett utökat och tydligare yrkesansvar.

Det är dock inte lätt att formulera en ny yrkestitel. Betänkandets förslag, äldreassistent, fungerar bra med utgångspunkten att den ska vara könsneutral, markera ett nytt yrke samt utan att vara ”hierarkisk”. En titel sänder ut många signaler om såväl status som arbetets innehåll. Det gäller att vara uppmärksam så att titeln inte uppfattas som en degradering av den personal som redan är verksam inom äldreomsorgen, inte minst när det gäller gruppen undersköterskor. Då skulle hela syftet med reformen förfelas. Det är viktigt att man kan bära sin titel med stolthet. Precis som äldreförvaltningen vill vi också poängtera att ordet assistent ska hänföras till att det är den äldre som ska assisteras och inte någon annan yrkeskategori. Titeln ska signalera ett ökat fokus på individen och stärkande av den enskildes inflytande över omsorgen och vården. Titeln bör alltså relatera till vem man är till för.”

§ 18 Riktlinjer för representation och gåvor

Ärende
Föreligger ärende dnr: 118-40/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden fastställer riktlinjer för representation och gåvor i enlighet med äldreförvaltningens tjänsteutlåtande med bilagan.

§ 19 Månadsrapport t.o.m. februari 2009

Ärende
Föreligger ärende dnr: 201-61/2009

Yrkande
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens månadsrapport för tiden t.o.m. 28 februari 2009.

§ 20 Protokoll från äldrenämndens handikappråd 2/2009-03-10

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 21 Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd 2/2009-03-10

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 22 Postlista per den 27 februari 2009

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 23 Förvaltningschefens information

- Äldrenämnden inbjuds till ett studiebesök på Sinnenas trädgård på Sabbatsbergs vård- och omsorgsboende den 9 juni 2009 kl. 14.30 och därefter kommer äldrenämnden att kunna genomföra sitt sammanträde där på plats.

- Äldrenämndens sammanträde den 15 december 2009 kommer att äga rum i Södermalms stadsdelsförvaltnings lokaler på Göta Ark, även där kommer äldrenämnden att ha sin julbuffé.

- Ett förslag till äldrenämndens årskonferens är den 3-4 september 2009. Äldreförvaltningen återkommer angående plats och program.

- En rapport om Hemtjänsten i Stockholm kommer att delges äldrenämnden.

- Äldrecentrums rapport ”Lyckat ledarskap i äldreomsorg” (2009:01) utdelades.

- Äldreförvaltningen bjuder in avdelningschefer, enhetschefer för bistånd inom äldreomsorgen från stadsdelsförvaltningar till en konferens 26-28 april 2009.

- Arbete med dialogseminarierna fortsätter.

- Chatrin Engbo delade ut uppdragsplan för Likvärdig bedömning inom äldreomsorgen (dnr 404-86/2009) och informerade om arbete med uppdraget.

- En film på 20 minuter som visar omsorgstagarnas reflektioner kommer att visas på nästa äldrenämndens sammanträde.

§ 24 Övriga frågor

- En ny korrigerad upplaga av SNAC-rapporten kommer att delges äldrenämnden.

- Konferensarvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst kommer att beviljas åt de i äldrenämnden som kommer att delta i följande konferenser:
    - Micasa Fastigheters kunskapsdag den 23 april 2009
    - Äldrecentrums seminarieserie 2009.

Vid protokollet

Barbara Ahlmark
nämndsekreterare